

SVENSKT NÄRINGS LIV

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och
associationsrätt

Vår referens/dnr:
2023-95

103 33 Stockholm

Er referens/dnr:
Ju2023/01485

2023-10-08

Remissvar

Nya regler om hållbarhetsredovisning (SOU 2023:35)

Svenskt Näringsliv ber få avge följande remissyttrande.

Inledning

Utredningen har haft flera olika frågor att ta ställning till. Den största frågan har varit hur implementeringen av EUs nya direktiv om hållbarhetsrapportering (CSRD), som innebär ändringar av EUs redovisningsdirektiv, ska ske i svensk rätt. Därutöver lämnar utredningen förslag till lagändringar som avser färdigställandet av årsredovisningen och om hur EU-direktivet om en jämnare könsfördelning i börsbolagens styrelser ska genomföras. Svenskt Näringsliv begränsar sina synpunkter till de förslag som kan påverka icke-finansiella företag.

Företagens hållbarhetsrapportering

Utredningen har enligt utredningsdirektiven haft att ta ställning till hur det nya EU-direktivet om företagens hållbarhetsrapportering ska genomföras och, i den utsträckning det behövs, belysa olika alternativ för att genomföra direktivet och redovisa för- och nackdelar med dem samt lämna nödvändiga författningsförslag.

Svenskt Näringsliv konstaterar att utredningens uppdrag i de delar som gäller företagens hållbarhetsrapportering har varit begränsat till genomförande av direktivet i svensk rätt. Det finns trots detta anledning att i detta sammanhang understryka att Svenskt Näringsliv, i den dialog som förts kring regelverket såväl i Sverige som på EU-nivå, framhållit att rapporteringskraven behöver vara proportionerliga och välbalanserade och stå i rimligt förhållande till såväl informationsbehov som företagens storlek och förutsättningar. För att inte missa målet och riskera att resurser som behöver läggas på konkret hållbarhetsarbete trängs undan av administrativa krav och formella rapporteringsregler hade större hänsyn behövt tas till de konsekvenser CSRD får för rapporterade företag.

Det finns ett stort och växande behov av hållbarhetsinformation och det är enligt Svenskt Näringsliv motiverat att rapporteringsramverket blir mer enhetligt och informationen blir mer jämförbar. Rapporteringskraven i CSRD och de standarder för hållbarhetsrapportering som följer av direktivet är emellertid mycket omfattande och kan inte anses vara välavvägda med hänsyn till direktivets breda tillämpningsområde. För en stor andel av de företag som

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
svensknaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

omfattas av direktivets rapporteringskrav kommer rapporteringsbördan bli oproportionerlig och svår att hantera. Svenskt Näringsliv anser därför att den översyn av direktivets nuvarande storlekskriterier för rapportering som aviserats av kommissionen är mycket välkommen och bör påskyndas. För de företag vars storlek ligger nära gränsvärdena är detta särskilt angeläget.

Svenskt Näringsliv anser att konsekvenserna av direktivets rapporteringskrav borde ha adresserats tidigare och att det är en stor brist att den konsekvensanalys som genomfördes av kommissionen i samband med att direktivförslaget lades fram inte tog hänsyn till den fulla omfattningen av rapporteringskraven. Att så stor del av hållbarhetsrapporteringens innehåll överlåts till kommissionen att utforma i form av delegerade akter är enligt Svenskt Näringsliv inte en bra ordning.

De små och medelstora företagens situation är enligt Svenskt Näringsliv särskilt bekymmersam. Dessa företag, som inte själva omfattas av direktivets rapporteringskrav, drabbas indirekt av en ökad administrativ börda genom omfattande krav på hållbarhetsinformation från kunder, och andra parter i värdekedjan, som behöver samla in rapporteringsunderlag. Riktigt små företag, som saknar resurser och förmåga att leva upp till dessa krav, riskerar i förlängningen att slås ut. Denna indirekta effekt av direktivet på SME-företagens regelbörda har enligt Svenskt Näringsliv inte uppmärksammats tillräckligt vid utformningen av rapporteringskraven.

Sammanfattningsvis anser Svenskt Näringsliv att det är positivt företagets rapporteringsbörda har uppmärksammats av kommissionen och att man sedan i våras arbetat med att ta fram konkreta förslag på hur denna kan minskas. Ambitionen att förse marknaden med relevant och jämförbar hållbarhetsinformation av god kvalitet är inte oförenlig med en rimlig och proportionerlig rapporteringsbörda.

Formerna för genomförande av direktivet

Utredningen föreslår att EU-direktivet ska införlivas genom en anpassning av befintliga lagar. Bestämmelserna bör, enligt utredningen, utformas på samma sätt som i direktivet, nämligen med karaktären av ramlagstiftning.

Svenskt Näringsliv tillstyrker att EU-direktivet införs genom en anpassning av befintliga lagar. Svenskt Näringsliv instämmer i att införandet i svensk rätt bör ske på ett sådant sätt att det inte går utöver de tvingande kraven i EU-direktivet. Vidare bör de möjligheter till undantag och lättnader som framgår av EU-direktivet utnyttjas.

Företag som ska omfattas av krav på hållbarhetsinformation

Utredningen föreslår att lagkravet på hållbarhetsrapportering bör utformas i enlighet med EU-direktivets miniminivå. Det bör därför, enligt utredningen, inte ställas krav på hållbarhetsrapportering från andra företag än de som faller inom EU-direktivets obligatoriska tillämpningsområde.

Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens bedömning. Det bör inte ställas krav på obligatorisk hållbarhetsrapport från andra företag än de som omfattas av EU-direktivets obligatoriska tillämpningsområde.

Undantag från krav på att upprätta hållbarhetsrapport

Artiklarna 19a.9 och 29a.8 i redovisningsdirektivet undantar dotterföretag från skyldigheten att rapportera icke-finansiell information när sådana företag och deras dotterföretag omfattas av moderföretagets förvaltningsberättelse för koncernen, förutsatt att förvaltningsberättelsen inbegriper icke-finansiell information som rapporterats enligt det direktivet. Vissa kompletterande uppgifter ska dock lämnas i dotterföretagets förvaltningsberättelse när undantaget tillämpas.

Svenskt Näringsliv anser att det är bra och angeläget att koncernföretag som omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen undantas från kravet på att upprätta en egen rapport. Behovet av hållbarhetsinformation på nivån legal enhet kan starkt ifrågasättas, i synnerhet med hänsyn till att rapporteringen bygger på ett helhetsperspektiv där det rapporterade företaget utgör en del av en längre värdekedja. Gränsen för företagets påverkan på hållbarhetsfrågor och det som ska rapporteras anses dessutom inte stanna vid det enskilda företagets gränser. Detta innebär att det exempelvis kan komma att bli komplicerat att bedöma om frågor om väsentlighet för ett enskilt företag i en koncern.

Utredningen anger att direktivet inte är entydigt i fråga om undantaget från att upprätta en enskild rapport även omfattar dotterföretag som är stora företag av allmänt intresse. Utredningen gör dock bedömningen att direktivet ska tolkas som att stora noterade dotterföretag inte får undantas från skyldigheten att upprätta hållbarhetsrapport. Svenskt Näringsliv instämmer i att direktivet är svårtolkat på denna punkt. Svenskt Näringsliv anser dock att skäl 25 i motiveringen till CSRD talar för att undantagen i artiklarna 19a.3 och 29a.3 ska anses gälla samtliga dotterföretag.

Krav på hållbarhetsinformation i förvaltningsberättelsen

Enligt utredningen bör det anges i lagen vad hållbarhetsrapporten ska innehålla och var den ska placeras, i enlighet med det som framgår av CSRD. Någon precisering utöver det bör inte göras enligt utredningen. Det bör också enligt utredningen tydliggöras att företagen ska rapportera i enlighet med EU-standarderna för hållbarhetsinformation.

Kraven på vilken hållbarhetsinformation som ska lämnas framgår av förslaget till 6 kap. 12 a och 6 kap. 12 b §§ årsredovisningslagen (ÅRL). Vidare finns hänvisningar till standarderna för hållbarhetsrapportering från EFRAG (ESRS), som antas som delegerade akter av EU, i förslaget till 6 kap. 12 c § ÅRL.

Svenskt Näringsliv instämmer i att man i Sverige inte bör göra ytterligare preciseringar utöver vad som framgår av EU-direktivet. P.g.a. direktivets utformning är det svenska förslaget till lagtext svårläst. Läser man bara lagtexten kan man få uppfattningen att om företaget uppfyller kraven i 12 a och 12 b §§ så har rapporteringskraven uppfyllts.

Detaljkraven på rapportering följer dock inte av EU-direktivet utan av de av EU antagna ESRS-standarderna. Även med den hänvisning som finns till dessa i 12 c § är det svårt för läsaren att få en uppfattning om rapporteringskravets verkliga innebörd. Detta kan komma att komplicera tillämpningen. I den mån det är möjligt att utforma lagstiftningen så att det tydligare framgår att innehållet i rapporteringskraven framgår av ESRS-standarderna skulle det underlätta förståelsen av regelverket.

Svenskt Näringsliv anser att svensk lagstiftning och förarbeten inte bör innehålla några krav eller preciseringar i fråga om hållbarhetsrapportens innehåll och utformning som går utöver

det som framgår av CSRD och ESRS-standarderna. Den beskrivning av rapportens innehåll som framgår av författningskommentaren till 6 kap. 12 § i utredningens förslag och som innebär att "[d]et är naturligt att bolagen i hållbarhetsrapporten förhåller sig till andra hållbarhetsmål, t.ex. de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen och generationsmålet" bör därför utgå.

Krav på hållbarhetsinformation i förhållande till andra krav på information i förvaltningsberättelsen

Enligt 6 kap. 1 § fjärde stycket ÅRL ska företag, utöver den information som ska lämnas enligt första-tredje styckena i förvaltningsberättelsen, lämna information om sådana hållbarhetsupplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning eller resultat och som är relevanta för den aktuella verksamheten, däribland upplysningar om miljö- och personalfrågor. Företag som bedriver verksamhet som är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken ska alltid lämna upplysningar om verksamhetens påverkan på den yttre miljön.

I författningskommentaren till 6 kap. 1 § har utredningen uttalat att företag som upprättar en fullständig hållbarhetsrapport enligt 6 kap. 12–12 f §§ ska anses ha uppfyllt kraven i 6 kap. 1 § fjärde stycket första meningen (SOU 2023:35 s. 337). Motsvarande uttalande saknas däremot avseende andra meningen.

Kraven på hållbarhetsrapport enligt CSRD utgår från dubbel materialitet. Det innebär att hållbarhetsupplysningarna ska beskriva både omvärldens inverkan på företaget och företagets påverkan på dess omgivning. Detta återspeglas också i förslaget till lagreglering av hållbarhetsrapporten i ÅRL.

6 kap. 1 § fjärde stycket första meningen ÅRL kan sägas ge uttryck för upplysningar om omvärldens påverkan på företaget. Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens uppfattning att ett upprättande av fullständig hållbarhetsrapport enligt CSRD tillgodoser kraven i fjärde stycket första meningen.

Svenskt Näringsliv är däremot starkt kritiskt till att motsvarande inte sägs avseende andra meningen. Enligt vår uppfattning torde såväl kraven i CSRD som ESRS väl tillgodose detta upplysningskrav, som avser företagets påverkan på dess omgivning. Svenskt Näringsliv anser därför inte att ett företag som upprättar en fullständig hållbarhetsrapport dessutom ska behöva lämna en särskild upplysning enligt fjärde stycket andra meningen.

Utelämnande av uppgifter i hållbarhetsrapporterna

Utredningen föreslår att, i enlighet med EU-direktivet, företag i undantagsfall får utelämna information om förestående utveckling eller frågor som är under behandling. Svenskt Näringsliv instämmer i att det är viktigt att sådan känslig information får undantas och tillstyrker förslaget.

Frivillig hållbarhetsrapportering

Svenskt Näringsliv anser att det bör tydliggöras vad som gäller i fråga om frivillig hållbarhetsrapportering. Det vore olyckligt om regelverket utformades så att företag som inte omfattas av det lagstadgade kravet på att lämna hållbarhetsrapport, avstår från att lämna mer hållbarhetsinformation i förvaltningsberättelsen än de hållbarhetsupplysningar som företag som inte är mindre företag ska lämna enligt 6 kap. 1 § 4 fjärde stycket ÅRL.

Betänkandet kan dock tolkas som att det är utredningens uppfattning att frivillig redovisning av hållbarhetsinformation, om den tas in i förvaltningsberättelsen, ska upprättas i enlighet med årsredovisningslagen och relevanta standarder (s. 190). Svenskt Näringsliv anser att det inte är ändamålsenligt med en reglering som innebär att företag avskräcks från frivillig rapportering till följd av att lagen i så fall uppställer alltför höga krav på informationens innehåll och omfattning. Det bör i detta sammanhang noteras att EFRAG avser att utarbeta en standard för frivillig hållbarhetsrapportering för SMEs, som är att betrakta som en frivillig vägledning. Det finns därför anledning till flexibilitet i fråga om hållbarhetsrapporter som upprättas på frivillig basis.

Svenskt Näringsliv instämmer dock i att en frivilligt upprättad hållbarhetsrapport för koncernen ska vara upprättad i enlighet med lagens krav och relevanta standarder för att undantaget för de dotterbolag som omfattas av koncernrapporten, och själva omfattas av en skyldighet att upprätta hållbarhetsrapport, ska kunna tillämpas. En sådan rapport bör även omfattas av kravet på översiktlig granskning.

Dialog med arbetstagarrepresentanter

Utredningen föreslår att kravet i EU-direktivet om dialog med arbetstagarrepresentanter om hållbarhetsinformation tas in i lagen. Kravet är tvingande.

Svenskt Näringsliv har ingenting att erinra mot utredningens förslag att implementera kravet så att bolagets ledning ska diskutera metoder för att skaffa och verifiera hållbarhetsinformation med arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda. Svenskt Näringsliv föreslår dock att kravet preciseras i linje med direktivet så att det framgår att bolagets ledning ska "informera och diskutera" frågorna med arbetstagarrepresentanterna genom nedanstående justering. Motsvarande ändring föreslås i bestämmelsen om moderbolaget.

6 kap. 12 d § ÅRL

"Bolagets ledning ska informera arbetstagarrepresentanter som har utsetts enligt lagen (1987:1245) om styrelserepresentation för de privatanställda och med dem diskutera metoder för att skaffa och verifiera hållbarhetsinformation."

Det är bra att det i författningskommentaren framhålls att det räcker att denna information och diskussion förs i moderbolaget även om fler bolag i en koncern omfattas av kravet på hållbarhetsrapportering. Svenskt Näringsliv anser dock att denna begränsning av tydlighetsskäl bör framgå av lagtexten.

Hållbarhetsrapportens placering och offentliggörande

Genom direktivet avskaffas möjligheten för företag som omfattas av CSRD att rapportera information om hållbarhetsfrågor i en separat rapport som inte ingår i förvaltningsberättelsen. Hållbarhetsinformationen ska i stället vara tydligt identifierbar genom ett särskilt avsnitt i förvaltningsberättelsen.

Svenskt Näringsliv konstaterar att direktivets krav inte medger någon annan lösning för svensk del vad gäller placeringen av informationen. Kravet på att offentliggöra hållbarhetsrapporten kommer vidare att ingå som en del av kravet på att offentliggöra årsredovisningen.

Utredningen föreslår inte några särskilda sanktionsregler avseende hållbarhetsrapporten utan den kommer att omfattas av de allmänna associationsrättsliga reglerna avseende årsredovisningens upprättande och offentliggörande. Svenskt Näringsliv instämmer i denna bedömning.

Krav på digitalt format

Rapporteringskyldiga företag ska enligt EU-direktivet utarbeta sina förvaltningsberättelser i ett enhetligt digitalt format. Medlemsstaterna ska vidare säkerställa att företagen senast tolv månader efter balansdagen offentliggör sina årsredovisningar och förvaltningsberättelser i tillämpliga fall i det enhetliga elektroniska rapporteringsformatet. Vidare ska en förvaltningsberättelse som innehåller en hållbarhetsrapport omedelbart göras tillgänglig efter offentliggörandet enligt öppenhetsdirektivet.

Utredningen föreslår att rapporteringskyldiga företag åläggs att upprätta sin förvaltningsberättelse och offentliggöra årsredovisningen i ett enhetligt elektroniskt rapporteringsformat och att märka (tagga) hållbarhetsrapporten på det sätt som framgår av EU-rätten.

Kraven i EU-rätten får till följd att fler företag i Sverige, dvs. alla företag som ska upprätta en hållbarhetsrapport enligt EU-direktivet, behöver upprätta och/eller offentliggöra en årsredovisning i ett enhetligt elektroniskt format än vad som är fallet i dag. I dag omfattas endast börsbolag av ett sådant krav enligt 16 kap. 4 a § lagen om värdepappersmarknaden.

Svenskt Näringsliv konstaterar att något alternativ till den föreslagna svenska regleringen inte torde finnas, för att uppfylla kraven i EU-rätten. Svenskt Näringsliv anser dock att det är en brist att konsekvenserna av att de företag som omfattas av hållbarhetsrapport behöver upprätta hela årsredovisningen i digitalt format inte adresseras i konsekvensanalysen. Svenskt Näringsliv har gjort en uppföljning av det krav på att emittenter ska upprätta års- och koncernredovisningen i ett format som möjliggör enhetlig elektronisk rapportering som framgår av lagen om värdepappersmarknaden och öppenhetsdirektivet.¹

Uppföljningen visar att det digitala formatet har försvårat företagens interna processer och inneburit ett mycket omfattande merarbete. Intresset från externa intressenter för den elektroniska rapporten har dessutom varit litet. Svenskt Näringsliv anser att en bättre ordning hade varit att införa en möjlighet för företag att göra informationen tillgänglig elektroniskt i efterhand, efter det att års- och koncernredovisningen upprättats. På så sätt hade processen med att tagga informationen kunnat hållas åtskild från processen med att ta fram års- och koncernredovisning. Svenskt Näringsliv inser att EU-lagstiftningen inte möjliggör detta, men som ett led i EU-kommissionens ambition att minska företagens rapporteringsbörda skulle detta dock vara en önskvärd reform.

Rapportens tillgänglighet

EU-direktivet kräver att företag som omfattas av rapporteringskyldigheten ska göra hållbarhetsrapporter tillgängliga utan kostnad på företagets webbplats alternativt – om företaget inte har en webbplats – göra en kopia av sin förvaltningsberättelse tillgänglig på begäran.

¹ Svenskt Näringslivs rapport Digitala årsredovisningar – vad har vi lärt oss? Oktober 2022. https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/digital-policy/digitala-arsredovisningar-vad-har-vi-lart-oss_1191849.html

I dag krävs enligt svensk rätt att börsnoterade företag publicerar bl.a. årsredovisningar på sina webbplatser. Utredningen föreslår svenska regler som ska tillgodose kraven på tillgängliggörande och offentliggörande av förvaltningsberättelsen enligt EU-direktivet. Förslaget är att företag som ska upprätta en hållbarhetsrapport ska göra förvaltningsberättelsen tillgänglig på webbplatsen alternativt tillhandahålla en kopia. Det innebär att fler företag är vad som är fallet i dag behöver offentliggöra förvaltningsberättelsen på sin webbplats alternativt tillhandahålla en kopia. Det ställs inte något krav på att hela årsredovisningen ska göras tillgänglig.

Svenskt Näringsliv konstaterar att något alternativ till den föreslagna svenska regleringen inte torde finnas, för att uppfylla kraven i EU-rätten.

Språk

Utredningen bedömer att det inte finns ett behov av att kräva ett tredjelandsföretags hållbarhetsrapport för koncernen översätts till svenska, vilket EU-direktivet ger möjlighet att kräva. Svenskt Näringsliv instämmer i att ett sådant krav inte bör ställas.

Information om immateriella resurser

Enligt artikel 2.19 redovisningsdirektivet definieras immateriella nyckelresurser som resurser utan fysisk form vilka är en grundläggande förutsättning för företagets affärsmodell och vilka är en källa till värdeskapande för företaget.

Enligt artikel 19.1 redovisningsdirektivet ska företag som ska upprätta en hållbarhetsrapport rapportera information om de immateriella nyckelresurserna och redogöra för hur sådana resurser är en grundläggande förutsättning för företagets affärsmodell och hur sådana resurser är en källa till värdeskapande för företaget. Kravet innebär att sådan information ska lämnas i förvaltningsberättelsen, men informationen behöver inte ingå som en del av hållbarhetsrapporten.

Utredningen föreslår att EU-regeln införs genom en ny bestämmelse i 6 kap. 1 b § ÅRL. Svenskt Näringsliv konstaterar att den föreslagna bestämmelsen motsvarar och inte går utöver kraven i EU-direktivet. Svenskt Näringsliv kan därför tillstyrka förslaget.

Definitionerna av vad som avser hållbarhetsfrågor respektive immateriella resurser är vaga och ger upphov till gränsdragningsfrågor. Utredningen har delvis återgivit det som skrivs om immateriella resurser i skäl 32 till CSRD i allmänmotiveringen (s. 225 f) samt i författningskommentaren till förslaget 6 kap. 1 b § ÅRL (s. 338). Svenskt Näringsliv anser att det som framgår av skäl 32 till CSRD och den svenska utredningen avseende om vad som bör ingå i hållbarhetsrapporten – utöver det preciserade kravet på information i förvaltningsberättelsen om immateriella nyckelresurser – inte har täckning i kraven i artiklarna 19a, 29a och 29d i redovisningsdirektivet. Skäl 32 till CSRD utformades dessutom innan ESRS-standarderna var klara.

Mot bakgrund av den omfattande rapporteringsbörda som läggs på företagen genom CSRD och tillhörande delegerade akter (ESRS) anser Svenskt Näringsliv att man bör avstå från att i svenska förarbeten ge uttryck för krav på hållbarhetsrapportens innehåll som enbart grundas på vad som uttrycks i ett skäl till CSRD. Det skapar osäkerhet för företagen om var gränsen går för vad en svensk hållbarhetsrapport ska innehålla. ESRS innehåller detaljerade krav på rapporteringen om anställda. Detta får anses som tillräckligt.

Information om mångfaldspolicy

Ett noterat företag ska upprätta en bolagsstyrningsrapport, antingen som en del av förvaltningsberättelsen eller i en rapport skild från årsredovisningen.

Bolagsstyrningsrapporten ska bl.a. innehålla en beskrivning av den mångfaldspolicy som tillämpas av företaget i förhållande till dess styrelse. Företagen får bestämma vilka aspekter av mångfald de rapporterar om (se 6 kap. 6 § ÅRL).

En jämnare könsfördelning i det ekonomiska beslutsfattandet förutsätter enligt CSRD att ett noterat företag alltid ska rapportera om sin jämställdhetspolicy och dess genomförande. För att undvika onödiga administrativa bördor får företaget rapportera en del av den information som krävs tillsammans med annan hållbarhetsinformation.

Om företaget beslutar sig för att göra detta ska bolagsstyrningsrapporten enligt direktivet hänvisa till företagets hållbarhetsrapport, och informationen om mångfaldspolicyn ska även fortsättningsvis omfattas av de krav på granskning som gäller för bolagsstyrningsrapporten. Emellertid ska kravet att i bolagsstyrningsrapporten beskriva företagets mångfaldspolicy inte tillämpas i fråga om små och medelstora företag.

Enligt utredningen bör ÅRL kompletteras så att det framgår att ett stort noterat företag får lämna upplysningar om sin mångfaldspolicy i hållbarhetsrapporten, i stället för i bolagsstyrningsrapporten, och att bolagsstyrningsrapporten då ska hänvisa till hållbarhetsrapporten.

En annan nyhet i direktivet är att funktionsnedsättning läggs till som en aspekt som beskrivningen av mångfaldspolicyn ska omfatta. Andra aspekter är jämställdhet, ålder, utbildningsbakgrund och yrkesbakgrund.

Mångfaldsaspekterna behöver emellertid enligt utredningen inte anges i lag. Om någon mångfaldspolicy inte tillämpas av företaget ska, i likhet med vad som redan gäller, bolagsstyrningsrapporten innehålla en motivering till detta.

Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens bedömningar och tillstyrker förslagen.

Intygandemeningen

Enligt 16 kap. 9 § lagen om värdepappersmarknaden ska i ett noterat företag undertecknarna av årsredovisningen och koncernredovisningen lämna en försäkran om

- att redovisningen har upprättats i enlighet med god redovisningssed och i förekommande fall internationella redovisningsstandarder,
- att den ger en rättvisande bild av företagets eller koncernens ställning och resultat, samt
- att förvaltningsberättelsen ger en rättvisande översikt över utvecklingen av verksamheten, ställningen och resultatet samt beskriver väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer som företaget står inför.

Regleringen har sin grund i öppenhetsdirektivet. Utformningen av intygandemeningen, vilka som ska omfattas av kravet på försäkran och den juridiska innebörden av en sådan försäkran har varit föremål för diskussion (se prop. 2006/07:65 s. 116). Intygandemeningen är, enligt förarbetena, inte avsedd att föranleda någon förändring av de befintliga ansvarsförhållandena (se prop. 2006/07:65 s. 119). I Ds 2006:6 föreslogs att

bestämmelserna om intygandemeningen skulle införas för alla företag som enligt lag är skyldiga att upprätta en årsredovisning. Efter remisskritik har omfattningen begränsats till noterade företag (se prop. 2006/07:65 s. 121). En bestämmelse om intygande ingår i Svensk kod för bolagsstyrning.

Enligt öppenhetsdirektivet ska de ansvariga intyga att årsbokslutet "såvitt de vet" har upprättats i enlighet med tillämpliga redovisningsstandarder. Något sådant förbehåll har alltså inte införts i svensk rätt (se prop. 2006/07:65 s. 119–120).

Enligt CSRD ska öppendirektivet ändras så att en försäkran från var och en av de ansvariga hos företaget även ska omfatta att förvaltningsberättelsen är utarbetad i enlighet med standarderna för hållbarhetsrapportering och de specifikationer som har antagits enligt taxonomiförordningen. Utredningen föreslår därför att lagen bör kompletteras såvitt gäller noterade företag.

Svenskt Näringsliv konstaterar att någon alternativ lösning till utredningens förslag inte torde stå till buds.

Granskning av hållbarhetsrapporten

Svenskt Näringsliv begränsar sitt remissyttrande till vissa aspekter som berör granskningen.

Behörighet att granska hållbarhetsrapporten

Medlemsstaterna får tillåta att företaget anlitar en annan revisor än företagets valda revisor för räkenskapsrevision att granska hållbarhetsrapporten. I direktivet anges att revisorn ska vara godkänd eller erkänd att utföra sådan granskning. I Sverige är det revisorer som är auktoriserade som kommer i fråga för uppdragen. Direktivet ger dessutom möjlighet för medlemsstaterna att tillåta s.k. oberoende leverantörer av kvalitetsgranskningstjänster att granska hållbarhetsrapporter. En oberoende leverantör av kvalitetsgranskningstjänster definieras som ett organ för bedömning av överensstämmelse som har ackrediterats för kvalitetsgranskning i enlighet med EU-förordningen om ackreditering och marknads kontroll.

Utredningen föreslår att möjligheten att tillåta att en annan revisor än företagets valda revisor granskar hållbarhetsrapporten införs i svensk rätt. Däremot föreslår utredningen inte att möjligheten att låta oberoende leverantörer utföra granskningen införs.

Svenskt Näringsliv är starkt kritisk till att inte möjligheten att låta oberoende leverantörer utföra granskningen införs i Sverige. Svenskt Näringsliv ställer sig därmed bakom de argument som framförts i det särskilda yttrandet i utredningen avseende denna fråga. Kravet på granskning av hållbarhetsrapporten innebär att efterfrågan kommer att öka på dessa tjänster. Samtidigt sjunker antalet revisorer i Sverige och marknaden blir alltmer koncentrerad. Det finns därför god anledning för Sverige att, i likhet med bl.a. Frankrike, och Spanien, tillvarata den möjlighet som direktivet erbjuder att tillåta företag att anlita oberoende kvalitetsgranskare för granskningen av hållbarhetsrapporten. Oberoende kvalitetsgranskning är sedan tidigare etablerat internationellt och den standard för granskning av hållbarhetsrapporter som håller på att arbetas fram av IAASB och IESBA, ISSA 5000, är professionsneutral och avsedd att kunna tillämpas av såväl revisorer som andra kvalitetsgranskare. Denna ansats välkomnades av Financial Stability Board i det

rundabordssamtal som hölls i juni i syfte att diskutera metoder för att höja förtroendet för extern revision.²

Det finns i Sverige aktörer som är både lämpade och villiga att tillhandahålla oberoende kvalitetsgranskningstjänster. Svenskt Näringsliv vill i detta sammanhang ansluta till det som anförs i remissyttrandet från Swetic. Det är av stor vikt att Sverige inför en möjlighet till oberoende kvalitetsgranskning redan i samband med att kraven på hållbarhetsrapportering enligt CSRD börjar tillämpas, för att säkerställa att dessa aktörer får samma möjlighet att etablera sig på marknaden som revisionsbyråerna.

Om, trots det som här anförs, regeringen väljer att avvakta med att införa ett system för ackreditering av oberoende kvalitetsgranskare i Sverige anser Svenskt Näringsliv att oberoende leverantörer av kvalitetsgranskningstjänster etablerade i andra medlemsstater bör tillåtas utföra dessa tjänster även i Sverige. Det finns enligt Svenskt Näringsliv inte några rimliga skäl till att inte tillåta dessa leverantörer på den svenska marknaden. Direktivet kan knappast heller tolkas på annat sätt än att avsikten är att dessa tjänster ska vara tillåtna på den inre marknaden.

Revisionsutskottets roll

Företag vars värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad ska ha ett revisionsutskott (8 kap. 49 a § ABL). Genom det nya EU-direktivet får revisionsutskottet vissa uppgifter när det gäller hållbarhetsrapportering och granskning av hållbarhetsrapporten. Revisionsutskottet åläggs bl.a. en skyldighet att informera styrelsen om resultatet av granskningen av hållbarhetsrapporten och förklara på vilket sätt granskningen bidrog till hållbarhetsrapporteringens tillförlitlighet och vilken roll utskottet spelade i den processen.

Utskottet ska vidare övervaka hållbarhetsrapporteringen, inbegripet den digitala rapporteringsprocessen, och det förfarande som företaget genomför för att identifiera den information som rapporteras i enlighet med standarderna för hållbarhetsrapportering samt lägga fram rekommendationer eller förslag för att säkerställa dess tillförlitlighet. Det har även till uppgift att övervaka effektiviteten i företagets interna system för kvalitetskontroll och riskhantering och, i förekommande fall, dess internrevision när det gäller hållbarhetsrapporteringen. Slutligen ska utskottet övervaka granskningen av den årliga och konsoliderade hållbarhetsrapporteringen samt granska och övervaka revisorns opartiskhet och självständighet.

Regler med denna innebörd bör enligt utredningen införas i den associationsrättsliga lagstiftningen för de företag som omfattas av krav på revisionsutskott enligt 8 kap. 49 a § ABL. Regleringen av revisionsutskottets uppgifter har hittills endast tagit sikte på företagets finansiella rapportering (se t.ex. 8 kap. 49 b § ABL). De nya uppgifterna inbegriper såväl övervakning av och lämnande av information om företagets hållbarhetsrapportering som granskning av hållbarhetsrevisorns oberoende.

Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens bedömningar och tillstyrker förslagen.

² <https://www.fsb.org/wp-content/uploads/R050623.pdf>

Aktieägarnas rätt att få till stånd en särskild granskning av hållbarhetsinformationen

Enligt en nu gällande regel kan aktieägare föreslå att Bolagsverket ska utse en särskild granskare som ska granska aktiebolagets förvaltning och räkenskaper under en viss tid som varit, eller vissa åtgärder eller förhållanden i aktiebolaget eller i ett dotterföretag.

Enligt CSRD ska medlemsstaterna säkerställa att aktieägare, delägare eller medlemmar i stora rapporteringsskyldiga företag, med undantag för företag av allmänt intresse, och som representerar mer än fem procent av rösterna eller fem procent av företagets kapital, enskilt eller kollektivt, har rätt att lägga fram ett förslag till beslut som ska antas av bolagsstämman om att en ackrediterad tredje part, som inte tillhör samma revisionsföretag eller revisionsnätverk som den valda revisorn, ska utarbeta en rapport om vissa delar av hållbarhetsrapporteringen och att en sådan rapport ska göras tillgänglig för stämman.

Utredningen föreslår att en sådan möjlighet avseende stora företag vars överlåtbara värdepapper inte är upptagna till handel på en reglerad marknad bör införas i de associationsrättsliga lagarna (se bl.a. förslaget till ny 9 kap. 9 c § ABL).

Granskningen ska göras av en annan auktoriserad revisor än den ordinarie revisorn. Utredningen anser att särskild revisorsgranskning av en hållbarhetsrapport lämpligen kan utformas med reglerna om särskild granskning i aktiebolag som förebild. Således bör Bolagsverket, efter ansökan av en eller flera tillräckligt stora aktieägare, utse en auktoriserad revisor eller en revisionsbyrå som inte utsetts att granska bolagets hållbarhetsrapport och som inte heller är en del av granskarens nätverk, att lämna en rapport över vissa delar av hållbarhetsrapporten. I ansökan bör det anges vad som ska granskas och vilken tidsperiod, närmare bestämt det räkenskapsår som granskningen ska avse. Bolagsverket bör ge bolagets styrelse möjlighet att yttra sig innan verket utser en revisor. Styrelsen bör göra rapporten tillgänglig för nästa årsstämma.

Utredningen noterar att aktiebolagslagens regler om minoritetsrevisor begränsar sig till deltagande i revisionen, dvs. inte granskningen av hållbarhetsrapporten.

Svenskt Näringsliv anser att utredningens förslag är väl avvägda i förhållande till kraven i CSRD och tillstyrker dem.

Redovisningstillsyn

Det nya EU-direktivet klargör att öppenhetsdirektivets krav på tillsyn även ska tillämpas på hållbarhetsrapporter. Därmed utökas tillämpningsområdet för redovisningstillsynen. Esma ska utfärda riktlinjer om behöriga myndigheters tillsyn över de noterade företagens hållbarhetsrapporter. Redan i dag omfattar tillsynen i Sverige den hållbarhetsinformation som ingår i den regelbundna finansiella rapporteringen.

Finansinspektionen bör enligt utredningen ha mandat att övervaka såväl finansiella rapporter som hållbarhetsrapporter från noterade företag. Möjligheten för Finansinspektionen att lämna över tillsynsuppgifter till Nämnden för svensk redovisningstillsyn får anses omfatta även hållbarhetsrapportering, vilket inte kräver någon författningsändring. Tillsynsansvar på området får redan anses vara överlämnat till nämnden.

Utredningen bedömer – mot bakgrund av att kraven på granskning av hållbarhetsrapporten skärps i hög grad – att det inte är ändamålsenligt att införa redovisningstillsyn även över onoterade företag, som i dag inte står under sådan tillsyn. Utredningen anser att mot ett sådant behov talar, förutom kostnaden, förhållandet att styrelsen, som får mer ansvar för rapporteringen, har ett särskilt skadeståndsansvar i förhållande till företaget. Allmänintresset av en redovisningstillsyn beträffande dessa företag är också lägre.

Svenskt Näringsliv instämmer i utredningens bedömningar.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser för bestämmelserna om hållbarhetsrapportering

Utredningen föreslår att författningsändringarna ska träda i kraft 1 januari 2024 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter 31 december 2023. Remisstiden för utredningens betänkande pågår till och med den 10 oktober 2023. Det innebär mycket kort tid för den fortsatta beredningen för att utredningens förslag på ikraftträdande ska kunna genomföras. Det är inte osannolikt att författningsändringarna kan komma att träda i kraft först efter den 1 januari 2024.

Svenskt Näringsliv anser att denna osäkerhet i kombination med den mycket korta implementeringstiden är olycklig och innebär en tillkommande administrativ börda för rapporterade företag. Kravet på hållbarhetsrapport enligt CSRD och tillhörande standarder innebär att företagen först måste identifiera vilken information som ska rapporteras och därefter samla in underlag och data för rapportering. För att följa regelverket måste datainsamlingen inledas redan vid inledningen av det räkenskapsår för vilket rapportering ska ske. Att informationskraven då ännu inte finns på plats försvårar implementeringen i väsentlig utsträckning. Svenskt Näringsliv anser att en grundprincip bör vara att företag får åtminstone ett år på sig att förbereda sig för ett nytt rapporteringskrav. För ett regelverk av denna omfattning behövs längre tid än så. Det är en brist att konsekvenserna av det snabba ikraftträdandet och den osäkerhet det innebär att innehållet i rapporteringsramverket inte finns på plats inte analyserats av utredningen.

Lag om rapportering av betalningstider och andra överlappande rapporteringskrav

Den nyligen införda lagen om rapportering av betalningstider innebär att företag med över 249 anställda årligen ska lämna en rapport till Bolagsverket med uppgifter om betalningstider. De uppgifter som ska rapporteras överensstämmer i stora delar med information som ska lämnas i hållbarhetsrapporten i enlighet med ESRS-standardens G1 Governance. Dubbla rapporteringskrav i fråga om betalningstider utgör en obefogad administrativ börda på rapporterade företag. Svenskt Näringsliv anser därför att det nationella kravet på att rapportera betalningstider till Bolagsverket är överflödigt och bör tas bort i samband med att det nya kravet på att lämna hållbarhetsrapport enligt CSRD.

Svenskt Näringsliv anser vidare att regeringen så snart som möjligt bör inleda ett arbete i syfte att identifiera andra eventuella krav på rapportering till myndigheter som överlappar med den information som ska lämnas i hållbarhetsrapporten och ESRS-standarderna. Det bör krävas starka skäl för att företag ska behöva rapportera samma information fler än en gång.

Årsredovisningens färdigställande

Svenskt Näringsliv välkomnar förslaget, som är väl utformat. Nuvarande krav på att datum ska anges för varje namnunderskrift innebär dels en osäkerhet i fråga om styrelsens ansvar, dels att det blir ottydligt för användarna när årsredovisningen ska anses daterad. Kravet medför dessutom en väsentlig administrativ börda för många företag. Det är därför mycket angeläget att den föreslagna ändringen genomförs så snart som möjligt.

Eftersom det får antas att årsredovisningar framöver ofta kommer att signeras elektroniskt bör det av författningskommentaren vara tydligt att eventuella skillnader i datum för undertecknande (elektroniskt eller på annat sätt) mellan olika styrelseledamöter och/eller i förhållande till årsredovisningens datering, saknar betydelse för dateringen av årsredovisningen.

EU-direktivet om en jämnare könsfördelning i börsbolagens styrelser

Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot utredningens förslag.

Konsekvensutredningen

Konsekvenser av genomförandet av EU-direktivet om hållbarhetsrapportering för företag

Svenskt Näringsliv välkomnar att utredningen utgått från EFRAGs analys, vilket är en bra utgångspunkt för analys av den föreslagna svenska regleringens konsekvenser. EFRAGs undersökning omfattar inte enbart de uppskattade kostnaderna för implementering av CSRD utan även de uppskattade kostnaderna för implementering av den första uppsättningen av ESRS-standarder.

EFRAGs analys bygger på information från europeiska intressenter insamlade under perioden juli till september 2022. Av EFRAGs rapport framgår bl.a. att åtta svenska företag bidragit med information till undersökningen. EFRAG redovisar kostnader på EU-nivå, dvs. det saknas kostnader per land.

Beräkningarna från EFRAG kan därför inte direkt överföras på svenska förhållanden. Utredningen har i sin konsekvensanalys utgått från EFRAGs beräkningar och lagt dem till grund för uppskattningar av kostnader för svenska företag. Utredningen är tydlig med vilka osäkerheter som kan finnas i beräkningarna. I vissa avseenden redovisar inte utredningen några uppskattade kostnader.

Svenskt Näringsliv anser att utredningens beräkningar hade behövt utvecklas ytterligare. Det går inte direkt att överföra beräkningar på EU-nivå till svenska förhållanden. Bl.a. bör man beakta den relativa kostnadsnivån i Sverige i förhållande till andra EU-länder. EFRAGs undersökning baserar sig på information som är cirka ett år gammal. Med tanke på bl.a. inflationsutvecklingen hade det enligt Svensk Näringsliv varit önskvärt att utredningen beaktat den svenska kostnadsutvecklingen i sin konsekvensanalys. Eftersom detta saknas finns det en risk för att kostnaderna systematiskt har underskattats för svensk del.

En annan brist är att det saknas en sammanställning över de totala beräknade kostnaderna. Detta hade lätt kunnat avhjälpas. Där borde en tydlig åtskillnad dessutom ha gjorts mellan

kostnader för rapporteringspliktiga företag och kostnader för företag i värdekedjan som behöver lämna information till rapporteringspliktiga företag.

Konsekvenser av kravet på digital rapportering för företag

Det saknas beräkningar av uppskattade kostnader för det krav på digital rapportering från företag som följer CSRD-direktivet. Detta är brist. Information om kostnader från företag som i dag är skyldiga att rapportera enligt Esef hade kunnat vara till viss hjälp. Svenskt Näringsliv anser att utredningen hade kunnat göra mer för att eftersöka sådan information.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Claes Norberg

Johan Fall